

VII.564.20.2020.MAW

Pan
Piotr Gliński
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Kultury
i Dziedzictwa Narodowego
ul. Krakowskie Przedmieście 15/17
00-071 Warszawa

Szanowny Panie Premierze,

Rzecznik Praw Obywatelskich, stojąc na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji RP oraz w innych aktach normatywnych, **z uwagą i troską analizuje wszelkie sygnały dotyczące problematyki zapewnienia przestrzegania konstytucyjnej wolności wyrażania poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji.**

Na podstawie doniesień medialnych¹ Rzecznik Praw Obywatelskich powziął informację o wątpliwościach związanych z udzieleniem przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego dotacji dla czasopism kulturalnych na lata 2020-2022. Jak wynika z opisu programu jego celem jest „wspieranie najbardziej znaczących ogólnopolskich czasopism kulturalnych, zarówno tych o wieloletnim dorobku i ugruntowanej pozycji, jak i tych, które uzyskały status opiniotwórczych w ostatnich latach”. Jak wskazują dziennikarze, wśród czasopism, którym nie udzielono dotacji znalazły się tytuły kluczowe dla debaty publicznej w kontekście rozwoju szeroko rozumianej kultury oraz o uznanej pozycji, w tym między innymi „Tygodnik Powszechny”, „Przegląd polityczny”, „Krytyka Polityczna”, „Liberté!”, „Dwutygodnik” oraz „Pismo”. Ponadto,

¹ „Wyklęci”, „Kurier Wnet” i „Wpis” z dotacjami od ministra kultury. Bez środków na „Książki w Tygodniu”, „Liberte!” i „Krytykę Polityczną”, (wirtualnemedial.pl, 13.02.2020r.), <https://www.wirtualnemedial.pl/artukul/wyklenci-kurier-wnet-i-wpis-z-dotacjami-od-ministra-kultury-bez-srodkow-na-ksiazki-w-tygodniu-liberte-i-krytyke-polityczna> [dostęp 17.02.2020r.].

dotacja nie została przyznana Fundacji Szansa dla Niewidomych. Sytuacja ta powtarza się od kilku lat. Warto wskazać przede wszystkim, iż w 2017 roku pisma mniejszości – żydowski „Midrasz” oraz romski „Dialog Pheniben” – również nie otrzymały wsparcia finansowego z Ministerstwa.

Zadaniem władz publicznych na gruncie artykułu 6 Konstytucji jest stwarzanie warunków upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju. Ponadto art. 73 Konstytucji RP gwarantuje każdemu wolność twórczości artystycznej, a także wolność korzystania z dóbr kultury. Należy również podkreślić, że z artykułu 2 Konstytucji RP wynika obowiązek władz publicznych działania w taki sposób by zapewnić realizację zasady zaufania obywateli do państwa. Wsparcie prasy specjalistycznej, w tym poświęconej tematyce kulturalnej, ma również kluczowe znaczenie dla realizacji praw obywateli do wolności wyrażania poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji zagwarantowanych w art. 54 Konstytucji RP.

Kryteria przyznawania punktów w ramach opisanego programu są niejasne, co stoi w sprzeczności obowiązującymi standardami. W ocenie Rzecznika decyzje w tym zakresie powinny być podejmowane w oparciu o przejrzyste zasady. Dodatkowo należy wskazać, że dobrą praktyką Ministerstwa było publikowanie składu komisji ekspertów oceniających nadesłane w konkursie wnioski. Obecnie jednak informacje te nie są dostępne.

W postępowaniu o charakterze administracyjnoprawnym, organ administracji publicznej powinien stanowić przejrzyste, jednoznaczne zasady postępowania i oceny zgłoszonych ofert. W szczególności kryteria kwalifikacji ofert do postępowania konkursowego oraz kryteria ich wyboru powinny być jasne, precyzyjne i zrozumiałe dla wszystkich uczestników postępowania. Zapisy niejednoznaczne, niejasne bądź stosowanie przez organ kryteriów oceny nie wynikających z istniejących regulacji, narusza zasadę jawnego i transparentnego działania przez organy władzy publicznej, która stanowi jeden z podstawowych standardów demokratycznego państwa prawnego, mających służyć pogłębianiu zaufania obywateli do państwa i jego organów.

Mając na uwadze powyższe, działając w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2018 r., poz. 2179 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w niniejszej sprawie.

Z poważaniem

Hanna Machińska